

Sisäinen tarkastaja on moniosaaja

Tiedätkö ammattia, jossa työn laadulla ei ole minkäänlaista ylärajaa? Mielestäni sisäisen tarkastajan ammatti on sellainen. Siinä jatkuvan parantamisen mahdollisuus ei pääty koskaan. Rajoitteina on vain oman osaamisen monipuolisuus ja työhön kohdistuvan intohimon aste. Onneksi nämä molemmat ovat itsestä kiinni. Minkälaista osaamista pitää olla, jotta pääsee sisäisen tarkastajan työssä maailmanluokan tekijäksi tai vähintäänkin kotimaiselle huipulle?

En varmasti saa alalla kovasti väittelyä aikaiseksi, kun sanon, että kaikkein tärkein sisäisen tarkastajan osaamisalue on tarkastusosaaminen. Siis se, että osaat toteuttaa tarkastusprosessin tehokkaasti ja ammattitaidolla. Osaat valita tarkastusaiheet karotoitettuasi objektiivisesti jäännösriskit. Priorisoi hallitusti, sekä pohdit ja dokumentoit laadukkaasti millä tarkastusmenetelmillä saat parhaiten selville minkäkin asian. Osaat selvittää asiat monipuolisesti ja saat tulokset aikaiseksi määritellyssä ajassa.

Myös tehokas ilmaisukyky on todella tärkeää. Osaat kirjoittaa monimutkaisia asioita lyhyesti ja tuottaa vakuuttavaa, loogista, sujuvaa ja helppolukuista tekstiä. Kirjoitat raporttiin mitä ja miksi organisaatiossa tapahtuu suhteessa kriteereihin sen sijaan, että kirjoittaisit laajasti siitä mitä olet itse tehnyt saadaksesi asiat selville. Jotta muutokset saadaan toteutumaan, tarvitset erinomaisen suullisen ilmaisukyvyn ja oikean

asenteen: selkeän ulosannin, aina kunnioittavan suhtautumisen, rohkeuden sanoa asiat niin kuin ne ovat loukkaamatta ihmisiä, erinomaiset vaikuttamisen taidot ja kyvyn olla tuomatta omaa persoonaa liikaa esiin.

Tilanne paranee vielä lisää, kun sinulla on substanssiosaamista. Jos tarkastus kohdistuu moottorin rakentamiseen, olisi tärkeää ymmärtää jonkin verran moottorin rakentamisesta ja jos se kohdistuu vakuuttamisen underwriting-prosessiin, pitäisi tietää mistä siinä on kysymys. Substanssiosaamisen avulla saat joka dokumentista, haastattelusta, data-analyysistä ja mistä tahansa muusta tiedonhankinnasta paljon irti. Kunpa liiketoiminta-, IT- ja riskienhallintataustaiset ihmiset hakisivat sisäisiksi tarkastajiksi sankemmin joukoin.

Väitän, että data-analytiikassa on iso osa Sisäisen tarkastuksen tulevaisuutta. Data-analytiikkaa kannattaa opetella ja osata. Siinä ei välttämättä tarvita erityistä analytiikkataustaa, vaan data-analytiikka on opittavissa oleva asia. Pitää ottaa käyttöön sopiva analytiikkaohjelmisto, ryhtyä paneutumaan sen mahdollisuuksiin ja ottaa analytiikka säännönmukaiseen käyttöön tarkastuksissa. En ole vielä kohdannut koviinkaan monta tarkastettavaa asiaa, jossa analytiikkaa ei voi tavalla tai toisella soveltaa. Olen myös nähnyt monia sisäisiä tarkastajia, jotka ovat lähteneet liikkeelle nollasta ja parin vuoden päästä eivät halua tehdä töitä ilman data-analytiikan tuomaa hyötyä. Ja johto kiittää! Mahtavia menestystarinoita!

IT-riskien merkitys on olennainen jokaisella toimialalla. Osaa IT:tä, vaikka et olisi tietojärjestelmätarkastaja. Sisäinen tarkastus ja tietojärjestelmätarkastus lähentyvät toisiaan ja jokainen pystyy tarkastamaan IT:tä tiettyyn rajaan asti. Vilkaise vaikka läpi viisi viimeistä tarkastusraporttiasi. Jos vähintään yhdessä niistä et ole edes maininnut, mitkä tietojärjestelmät tarkastamaasi asiaan liittyvät, ryhdistäydy heti! Vaikka et ryhdy IT-guruksi, voit olla hyödyksi yrityksen johdolle myös IT-asioiden hallinnan tarkastamisessa.

Sisäisellä tarkastajalla on vaikka kuinka paljon muita tarvittavia osaamisia, jotka liittyvät esimerkiksi sosiaalisiin taitoihin, kokonaisuuksien omaksumiskykyyn, riskienhallintaan, sisäiseen valvontaan ja niihin liittyviin malleihin. Nostan ylimmäiseksi kuitenkin peiliin katsomisen osaamisen. Uskallatko olla se riippumattoman aseman ja arvostuksen kovalla työllä ansainnut asiantuntija, jolla on niin paljon kypsyyttä ja hyvää itsetuntoa, että huomaat itse aina välillä olevasi väärässä. Tai joskus huomaat tirkisteleväsi yksittäisiä puita, kun piti katsoa koko metsää tai pitäväsi niin tiukasti kiinni objektiivisuudesta, että se on muuttunut jo subjektiivisuudeksi. Sellaiset havainnot eivät tee sinusta heikkoa sisäistä tarkastajaa, vaan erinomaisen sisäisen tarkastajan, jolla on hieno tulevaisuus.

Upeaa ja intohimoista tarkastustyötä loppuvuoteen ja hyvää joulun odotusta!

Sakari Lehtinen KTM, CIA

OP Ryhmän tarkastusjohtaja ja IIA Finlandin hallituksen puheenjohtaja